

Deklaracja UNESCO o odpowiedzialności obecnych pokoleń wobec przyszłych pokoleń

Konferencja Generalna Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury, obradująca w Paryżu w dniach od 21 października do 12 listopada 1997 roku, na 29 sesji,

pamiętając o uroczym wyrażeniu w Karcie Narodów Zjednoczonych woli narodów, by „ocalić przyszłe pokolenia od klęski wojny” oraz chronić wartości i zasady zawarte w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, a także w innych ważnych dokumentach prawa międzynarodowego,

mając na uwadze postanowienia Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych oraz Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, przyjętych 16 grudnia 1966 roku oraz Konwencji Praw Dziecka, przyjętej 20 listopada 1989 roku,

w trosce o los przyszłych pokoleń, stojących wobec żywotnych wyzwań przyszłego tysiąclecia,

mając świadomość tego, iż w obecnym momencie historii samo istnienie rodzaju ludzkiego i jego środowiska jest zagrożone,

podkreślając, iż pełne poszanowanie praw człowieka i ideałów demokracji stanowi podstawę ochrony potrzeb i interesów przyszłych pokoleń,

uznając konieczność ustanowienia nowych, sprawiedliwych i globalnych więzi partnerstwa oraz międzypokoleniowej solidarności, a także promowania międzypokoleniowej solidarności na rzecz trwania rodzaju ludzkiego,

przypominając, iż kwestię odpowiedzialności obecnych pokoleń wobec przyszłych pokoleń podnoszono już w wielu dokumentach, takich jak Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, przyjęta przez Konferencję Generalną UNESCO 16 listopada 1972 roku, Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu i Konwencja o różnorodności biologicznej, przyjęte w Rio de Janeiro 5 czerwca 1992 roku, Deklaracja z Rio de Janeiro na temat środowiska i rozwoju, przyjęta przez Konferencję Narodów Zjednoczonych na temat środowiska i rozwoju 14 czerwca 1992 roku, Deklaracja Wiedeńska i Program Działania, przyjęte przez Światową Konferencję Praw Człowieka 25 czerwca 1993 roku oraz rezolucje Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w sprawie ochrony globalnego klimatu dla teraźniejszych i przyszłych pokoleń podejmowane od 1990 roku,

zdecydowana przyczynić się do rozwiązania bieżących problemów globalnych poprzez rozszerzanie współpracy międzynarodowej, tworzyć warunki, dzięki którym potrzeby i interesy przyszłych pokoleń nie będą zagrożone wskutek obciążeń z przeszłości oraz przekazywać przyszłym pokoleniom lepszy świat,

zdecydowana dołożyć starań, by obecne pokolenia były w pełni świadome swojej odpowiedzialności wobec przyszłych pokoleń,

uznając, iż zadanie chronienia potrzeb i interesów przyszłych pokoleń, szczególnie za pośrednictwem edukacji, jest podstawą misji etycznej UNESCO, której Konstytucja określa idee „sprawiedliwości, wolności i pokoju” oparte na „intelektualnej i moralnej solidarności rodzaju ludzkiego”,

pamiętając, iż los przyszłych pokoleń zależy w poważnym stopniu od decyzji i działań podejmowanych obecnie, a także, iż problemy dnia dzisiejszego, takie jak ubóstwo, niedorozwój technologiczny i materialny, bezrobocie, wykluczenie, dyskryminacja oraz zagrożenie środowiska, muszą być rozwiązywane z korzyścią zarówno dla obecnych, jak i dla przyszłych pokoleń,

przekonana, że jest moralnym obowiązkiem opracowanie wytycznych w sprawie postępowania obecnych pokoleń z myślą o przeszłości i w szerokiej perspektywie,

ogłasza uroczyście w dniu 12 dnia listopada 1997 roku niniejszą Deklarację o odpowiedzialności obecnych pokoleń wobec przyszłych pokoleń.

Artykuł 1. Potrzeby i interesy przyszłych pokoleń

Obecne pokolenia są odpowiedzialne za pełną ochronę potrzeb i interesów przyszłych pokoleń.

Artykuł 2. Wolność wyboru

Ważne jest, by, z należyтым poszanowaniem praw człowieka i podstawowych wolności, dołożyć wszelkich starań w celu zapewnienia zarówno przyszłym, jak i obecnym pokoleniom pełnej wolności wyboru systemu politycznego, gospodarczego i społecznego oraz zdolności do zachowania różnorodności kulturowej i religijnej.

Artykuł 3. Zachowanie i przetrwanie rodzaju ludzkiego

Obecne pokolenia powinny dokładać starań, by zapewnić zachowanie i przetrwanie rodzaju ludzkiego, z pełnym poszanowaniem godności człowieka. W związku z tym, charakter i kształt życia ludzkiego nie mogą być w żaden sposób podważane.

Artykuł 4. Zachowanie życia na Ziemi

Obecne pokolenia mają obowiązek zostawić przyszłym pokoleniom taką Ziemię, która nie została pewnego dnia nieodwracalnie zniszczona za sprawą działań człowieka. Każde pokolenie, które tymczasowo dziedziczy Ziemię, powinno dbać o to, by korzystać z zasobów naturalnych w sposób racjonalny, a także zagwarantować, by życie nie poniosło uszczerbku wskutek szkodliwych zmian w ekosystemach, oraz by postęp naukowy i techniczny w jakiegokolwiek dziedzinie nie zaszkodził życiu na Ziemi.

Artykuł 5. Ochrona środowiska

1. Aby zapewnić przyszłym pokoleniom korzyści płynące z bogactwa ekosystemów na naszej planecie, obecne pokolenia powinny dążyć do zrównoważonego rozwoju i chronić warunki życia, a w szczególności jakość i integralność środowiska naturalnego.
2. Obecne pokolenia powinny zapewnić, by przyszłe pokolenia nie były narażone na skażenia, które mogą zagrażać ich zdrowiu, a nawet życiu.
3. Obecne pokolenia powinny zachować dla przyszłych pokoleń zasoby naturalne konieczne dla życia człowieka i jego rozwoju.
4. Obecne pokolenia powinny rozważać potencjalne skutki ważniejszych przedsięwzięć dla przyszłych pokoleń, zanim takie przedsięwzięcia zostaną wprowadzone w życie.

Artykuł 6. Genom ludzki i różnorodność biologiczna

Genom ludzki musi być chroniony, z pełnym poszanowaniem dla godności jednostki ludzkiej i praw człowieka, a różnorodność biologiczna zachowana. Postęp naukowy i techniczny nie powinien w żaden sposób narażać na szwank lub osłabiać możliwości zachowania gatunku ludzkiego ani żadnego innego gatunku.

Artykuł 7. Różnorodność kulturowa i dziedzictwo kulturowe

Obecne pokolenia powinny dbać o zachowanie różnorodności kulturowej ludzkości, z należyтым poszanowaniem praw człowieka i podstawowych wolności. Obecne pokolenia są odpowiedzialne za identyfikację, ochronę i zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz za przekazanie tego wspólnego dziedzictwa przyszłym pokoleniom.

Artykuł 8. Wspólne dziedzictwo ludzkości

Obecne pokolenia mogą korzystać ze wspólnego dziedzictwa ludzkości określonego w prawie międzynarodowym, o ile nie będzie to naruszać tego dziedzictwa w sposób nieodwracalny.

Artykuł 9. Pokój

1. Obecne pokolenia powinny zapewnić, by zarówno one, jak i przyszłe pokolenia uczyły się współistnienia w pokoju, bezpieczeństwie i poszanowaniu prawa międzynarodowego, praw człowieka i podstawowych wolności.
2. Obecne pokolenia powinny uchronić przyszłe pokolenia przed klęską wojny. W tym celu powinny unikać obarczania następnych pokoleń negatywnymi skutkami konfliktów zbrojnych i wszelkich innych form agresji oraz stosowania broni, sprzecznych z zasadami humanitarnymi.

Artykuł 10. Rozwój i edukacja

1. Obecne pokolenia powinny zapewnić sprawiedliwe, zrównoważone i uniwersalne warunki rozwoju społeczno-ekonomicznego przyszłym pokoleniom, zarówno w wymiarze indywidualnym, jak i zbiorowym, zwłaszcza poprzez sprawiedliwe i rozsądne wykorzystywanie dostępnych zasobów na rzecz walki z ubóstwem.
2. Edukacja jest ważnym instrumentem rozwoju jednostek i społeczeństw. Powinna być wykorzystywana do umacniania pokoju, sprawiedliwości, zrozumienia, tolerancji i równości dla dobra pokoleń obecnych i przyszłych.

Artykuł 11. Przeciwdziałanie dyskryminacji

Obecne pokolenia powinny powstrzymać się od podejmowania wszelkich działań i środków, które mogłyby wywoływać lub pogłębiać dyskryminację w jakiegokolwiek formie w przyszłych pokoleniach.

Artykuł 12. Wprowadzenie w życie Deklaracji

1. Państwa, system Narodów Zjednoczonych, inne organizacje międzyrządowe, pozarządowe i społeczne, jednostki oraz podmioty publiczne i prywatne powinny przyjąć pełną odpowiedzialność za promowanie, w szczególności poprzez edukację, szkolenia i informowanie, poszanowania idei zawartych w niniejszej Deklaracji, a także zachęcać za pomocą odpowiednich środków do ich powszechnego uznania i skutecznego wdrażania.
2. Ze względu na misję etyczną UNESCO oczekuje się, iż Organizacja będzie jak najszerzej upowszechniać niniejszą Deklarację oraz w ramach swoich kompetencji podejmie wszystkie niezbędne kroki w celu podnoszenia świadomości publicznej w zakresie zawartych w niej idei.

Tłumaczenie: Polski Komitet do spraw UNESCO